І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 59. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го БЕРЕЗНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 30, 1966 No. 59. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок 29-го березня 1966

В АМЕРИЦІ

НАЙВИЩИЙ СУД ЗДА ВИРІШИВ, ЩО ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД МОЖЕ СУДИТИ ВБИВНИКІВ ОБОРОНЦІВ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ на основі інших оскаржень, а не тільки за вбивство. Цю справу вирішив Найвищий Суд ЗДА всіми 9-ма голосами. Справа в тому, що жюрі вже судило вбивників оборонців громадянських прав і звільнило їх від вини і кари, бо членами жюрі були білі мешканці південних стейтів. Йде тут про тих осіб, які вбили в 1964-му році в стейті Міссіссіпі трьох білих осіб і одного негра за те, що ці особи допомагали неграм реєструватися до виборів. Тепер Найвищий Суд вирішив, що ці особи, що були оскаржені у вбивстві і їх звільнило жюрі, — можуть бути оскаржені федеральним судом у злочині проти закону про громадянські права.

ПЛЯНУЮТЬ ВИСЛАТИ НА МАРС 42-ох АМЕРИКАНЦІВ ВЖЕ В 1980-их роках, щоб вони там жили 300 днів та досліджували ту плянету, на якій умови до життя є найбільше подібні до умов на Землі. Це не є жадна фантазія, бо ці пляни складені космічними інженерами Корпорації Авко у Вілмінґтоні, Массачусетс, і про них дискутували на конференції, яку спільно влаштували в Балтіморі Аеронавтичний і Астронавтичний Інститут та Американське Астронавтичне Товариство. Ці американці на Марсі мали б жити в алюмінійових шатрах із атмосферою такою, як на Землі, атомовою електрівнею та запасами харчів і всіх потрібних наукових приладів. Вони досліджували б Марс, послуговуючися електричними возиками, шукаючи там слідів життя. Директор фірми Авко заявив, що калькуляції в цій справі зроблен ідуже обережно, консервативно.

ЗДА ІНФОРМУЮТЬ ЛАТИНСЬКІ АМЕРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ ПРО СВОЮ ПОМІЧ. В Панамі представники 19-ох латинських американських держав від 25-го лютого нараджуються над зміною статуту Організації Американських Держав. 27-го березня представник ЗДА амбасадор Роберт Вудворд повідомив представників ОАД про те, на яку економічну допомогу можуть розраховувати латинсько-американські держави. Заява американського представника була відповіддю на той проєкт зміни статуту ОАД, який одноголосно запропонували латинсько-американські дипломати. Чартер має бути змінений на пізнішій конференції в Буенос Айресі. ЗДА плянують, щоб члени ОАД в першу чергу старалися самі собі допомагати, бо тільки тоді буде успішною допомога ЗДА.

КАРДИНАЛ КУШІНҐ ЗАЯВИВ, ЩО КОЖНИЙ МАЄ ПРАВО НЕ ПОГОДЖУВАТИСЯ З ЗАКОНОМ, АЛЕ МУСИТЬ ЙОМУ ПОВИНУВАТИСЯ. Бостонський архиєпископ промовляв на сніданку транспортових робітників в готелі Валдорф-Асторія в Ню Йорку після св. Причастя в римо-католицькій церкві св. Івана Євангелиста. Кардинал казав, що конче треба зберегти право не погоджуватися, бо це право є найціннішим між нашими державними вартостями. Але одночасно всі мусимо слухати законів. „Наша сила, — казав кардинал Кушінґ, — в тому, що можемо мати іншу думку, але це не дозволяє нам поборювати закон". Кардинал не згадав про тих 8-ох семінаристів, яких вигнали з семінарії за те, що демонстрували проти здогадної недостачі академічної особистої свободи в школі. „Зберігання законів, — це вічна оборона свободи" — казав бонстоцький кардинал.

У СВІТІ

УРЯД ЛІБЕРІЇ ЗАПОЧАТКУВАВ КРОКИ ДЛЯ ЗАМИРЕННЯ Ґвінеї і Республіки Побережжя Слоневої Кости. Ґвінея задумала перевести своє військо через територію сусідньої Республіки Побережжя Слоневої Кости до Ґани, щоб там викликати переворот. У Ґвінеї перебуває колишній президент Ґани Кваме Нкрумаг.

ПАРТІЯ „БААТҐ" В СИРІЇ відбула свій конґрес і вибрала новий провід із 16 осіб. Раніше ця партія висловила підтримку нового військового режиму ген.-поручника Аміна ель-Гафеза. Новий провід партії, яка була раніше при владі, може мати вплив на політику Сирії, в якій новий режим ще не устабілився.

ПОГОНЯ ЗА ВІДНАЙДЕНОЮ У МОРСЬКИХ ГЛИБИНАХ біля місцевости Палямарес в Еспанії „загубленою" американською водневою бомбою продовжується. Згідно з повідомленням, бомба пересунулась і її видобути з моря буде важче. На кожний випадок це забере ще трохи часу.

ТАКОЖ ТУРЕЧЧИНА МОЖЕ ВИМАГАТИ БІЛЬШОЇ КОНТРОЛІ над американськими базами в Туреччині. Хоч турецький уряд висловив повну підтримку інтеґральности договору НАТО після заяви президента де Ґолля про виступлення Франції з цієї організації, відчувається, що турки забажають змінити дотеперішні умови для американських військ, стаціонованих на території Туреччини. Американські війська користуються там спеціяльними привілеями. Турки теж вимагатимуть більшої контролі над спільними базами НАТО на території Туреччини.

ПОРТУҐАЛІЯ І ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА підтримують єдність НАТО. Раніше Портуґалія висловилась разом із Францією за окремими двосторонніми договорами між державами НАТО.

ОПОЗИЦІЙНІ ПАРТІЇ В БОМБАЮ, В ІНДІЇ, вимагають резиґнації шефа міністрів провінції Мадгія у відплату за смерть їхнього провідника магараджи Бганьдеа. Бганьдео був усунений з кабінету і він потім згинув у своєму палаці в боротьбі з поліцією. Урядово вияснюють, що магараджа Бганьдео помер у своєму палаці природньою смертю.

ВОЯКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ МАРИНАРКИ, ЯКІ Є НА МАНЕВРАХ НАТО в Норвегії, мусіли охороняти американську амбасаду перед норвезькими демонстрантами, що прийшли протестувати проти війни у В'єтнамі. Вояки повідбирали у демонстрантів, переважно підлітків, їхні протиамериканські транспаренти.

БІРМА ЗВЕРНУЛАСЬ ДО ВСІХ ЧУЖИХ МІСІОНАРІВ на її території, щоб вони до кінця року покинули країну. Найбільша в Бірмі католицька місія і вона має понад 400 місіонарів. До кінця року 232 католицькі місіонарі виїдуть з Бірми.

НІМЕЧЧИНА, НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА АМЕРИКАНСЬКУ КРИТИКУ, підтримує плян побудови великої сталеварні у Китаї коштом 150 мільйонів долярів. Відповідаючи на критику секретаря закордонних справ Діна Раска, заступник пресового шефа в уряді канцлера Людвіґа Ергарда Вернер Крюґер заявив, що сталеварня зовсім не піднесе воєнного потенціялу Китаю. Він теж вказував, що інші західні держави підтримують розбудову червоного Китаю, не називаючи цих держав.

ПРЕМ'ЄР ІНДІЇ НА ДЕРЖАВНИХ ВІДВІДИНАХ У ВАШИНГТОНІ

Сержант морської піхоти салютує, як прем'єр Індії пані Індіра Ґанді виходить з гелікоптера, що привіз її із летовища до Білого Дому на державні відвідини в Америці.

Президент Джансон приділив 300 мільйонів долярів для Індії

Вашинґтон. — Президент Джансон проголосив з нагоди відвідин прем'єра Індії пані Індіри Ґанді у Вашинґтоні плян Індійсько-американської фундації для піднищення наукової й освітньої діяльности в Індії. На цю ціль він приділив 300 мільйонів долярів в індійській валюті, в рупіях, що їх отримала американська державна скарбниця за відпродане Індії збіжжя. Індійсько-американська фундація буде побудована на зразок фундацій Форда, чи Рокефеллера і її завданням буде допомога індійській молоді здобувати вищу освіту. Президент проголосив створення цієї фундації підчас обіду на честь пані Ґанді у Білому Домі. Пані Ґанді привітали на площі перед Білим Домом з Військовими почестями, після того вона відбула півторагодинну ділову розмову з американським президентом. Після прийняття Президент відвів пані Ґанді до палацу Блера, де вона затрималась із своїм почотом на час побуту в американській столиці. У своїх зверненнях президент Джансон називав індійську гостю „добрим приятелем", підкреслюючи, що ЗДА однаково цінять приязнь Індії і сусіднього Пакістану. Пані Ґанді переїхала з Вашинґтону до Ню Йорку, де зустрінеться з генеральним секретарем Об'єднаних Націй У Тантом.

У Скрентоні і Фреквілі відбулися організаційні наради Окружних Комітетів УНСоюзу

Завжди жива активність Відділів Українського Народного Союзу та їх Окружних комітетів ще більше і ширше розгортається тепер, у підготові до 26-ої конвенції цієї великої організації, яка відбудеться в Шикаґо в тижні, що починається 16-го травня ц. р. До багатьох союзових нарад і зборів, що відбулися з кінцем минулого тижня, належали й Союзові Округи в Скрентоні і Вілкс Беррі та в районі твердого вугілля у Фреквіллі. В нарадах обидвох округ взяли участь, крім місцевих репрезентантів, гол. предсідник УНС Йосип Лисогір, заступниця гол. предсідника пані Анна Герман та обласний організатор Степан Гавриш.

Наради в Скрентоні відбулися в суботу, 26-го березня ввечорі в приміщеннях Українського Громадського Осередку Українського Робітничого Союзу. В нарадах, що їх привітав головний секретар УРСоюзу п. Теодор Миник, крім згаданих взяли голови скрентонського і вілкс-берського Окружних Комітетів М. Борик і В. Валіґун, які коротко звітували про працю й успіхи своїх округ, та 25 репрезентантів Відділів і делеґатів на конвенцію.

Ст. Гавриш у своїй доповіді подав подрібну аналізу організаційної праці й успіхів обидвох Округ у минулому році, подаючи рівночасно цілий ряд практичних порад, як цю працю дальше розгортати. Між рекомендаціями обласного організатора були поради для більшої ініціятиви та активности урядовців відділів і заходи, щоб до союзової праці заанґажувати місцеву молодь. Пані Герман привітали наради, більшість учасників яких належать до її колишніх сусідів. Пані Герман довгі роки із своїм покійним чоловіком проф. Григорієм Германом жила у Вілкс Беррі. Рекомендувала приявним розгортати ширше популяризацію УНСоюзу, його стану, праці та цілей, бо це допоможе в організаційних заходах.

Гол. предс. Й. Лисогір подав загальний огляд розвитку УНС за останні „міжконвенційні" 4-ри роки та познайомив приявних із програмою та завданням недалекої конвенції. Згадував і про можливості злуки УНС і УРС. Після доповідей відбулася оживлена дискусія.

Наради Окружного Комітету району твердого вугілля відбулися в неділю, 27-го березня, у Фреквіл в залі Клюбового Дому св. Михаїла. Крім п. Й. Лисогора, пані Анни Герман і п. Степана Гавриша, в нарадах взяли участь управа Окружного Комітету із головою М. Гентошем, його заступником Волтером Чернеґою та секретарем Іваном Петрунцьом і 27 репрезентантів відділів округи й конвенційних делеґатів. Наради привітали всч. о. Стебельський, український католицький парох з Майнерсвілу, та всч. о. Вроблевський, український православний парох з Фріленду. Гол. предс. Й. Лисогір до своїх завваг про розвиток і стан УНСоюзу долучив заклик, щоб саме ця округа вже тепер плянувала відповідне відзначення 75-ліття створеного саме в тій окрузі, в місті Шамокіні, УНСоюзу, пригадуючи, як величаві відзначено 10-ті роковини цієї організації в тому районі в 1904-році. Пані Герман заохочувала до союзової праці жінок та молодь. Ст. Гавриш додатково закликав неактивні відділи округи, щоб вони ще перед конвенцією поліпшили свій стан. Під час нарад роздано ювілейні відзнаки зокрема заслуженим та успішним діячам-організаторам. Срібну відзнаку одержав Іван Петрунцьо за зорганізування 30 нових членів, В. Гентоша відзначено бронзовою медалею за зорганізування 11 нових членів. Оживлені дебати і розмови продовжувалися під час спільної перекуски, яку приготовили Пані з Комітету...

Сукарно є лише ляльковим президентом

Після багатьох внутрішних забурень, Індонезія нарешті звільнилася від комуністичних впливів. Генерал Сугарто (зліва) створив новий уряд, в якому вже немає комунофілів. Сукарно (фото справа), який довгий час толерував і навіть симпатизував з комуністами, залержав у новому уряді формально пост президента і прем'єра, але фактично він уже не має тієї влади.

Сінґапур. — Як виходить із повідомлень, що наспіли до Сінґапуру, Сукарно є тепер лише ляльковим президентом Індонезії без можливости вирішувати якінебудь державні справи. Вся влада є в руках ґенерал-поручника Сугарта, який був наділений спеціяльними повновластями Сукарном попередньої п'ятниці. Режим Сугарта арештував колишніх близьких співробітників президента Сукарна, міністрів Субандрія і Салема. Місце Субандрія на становищі міністра закордонних справ зайняв Адам Малік, який відкинув дальшу співпрацю Індонезії з червоним Китаєм. Кажуть, що Сукарно, що є під охороною армії, просив про дозвіл виїхати з літньої президентської резиденції в Боґорі до рідної місцевости Блетір. Та військовий режим не згодився на це, хоч Сукарно говорив буцімто він хоче взагалі відійти від політики. Ґен. Сугарто заявив, що небезпечно президентові виїжджати зі столиці. Загально побоюються, що Сукарно — видіставшись з-під військового режиму — міг би почати нові інтриґи, яких майстром виявився він вже неоднократно.

„Доки я в уряді, так довго український прапор маятиме на капітолі Коннектикат" — запевняє губернатор Демпсі

Гартфорд, Конн. — В минулу неділю, 27 березня 1966 р. у великій залі репрезентативного Українського Народного Дому, що його недавно вибудовано, відбулося відмічення 25-річчя УККА та 15-річчя місцевого Відділу тієї організації. В святочному бенкеті, який відкрив голова Відділу інж. Олександер Пришляк й яким керував інж. Константин Клюфас, взяли участь такі визначні офіційні гості, як губернатор стейту Джан Демпсі з дружиною, конґресмен Еміль Даддаріо, мейор міста Джордж Кінселла, стейтовий сенатор Ден Камілієрі й інші. В своїй промові губернатор Демпсі підмітив великий вклад праці українців у розвиток Америки й стейту та заявив, що як довго він урядуватиме в капітолі, на нім постійно маятиме український прапор свободи. З подібним признанням виступили також мейор Кінселла та конгресмен Даддаріо. З українців промовляли голова УККА проф. Лев Добрянський по-англійськи, та касир УККА д-р Ярослав Падох по-українськи. Проф. Добрянський, нав'язуючи до сучасного стану, вказував на ідейні заложення УККА й публічно подякував губернаторові Демпсі за його прихильне відношення до справи визволення України, підмічуючи, що він перший велів повісити український прапор на капітолі. Також подякував конґресменові Даддаріо за його співпрацю у Вашинґтоні у справах, які відносяться до визволення України та інших підяремних націй. Д-р Падох ґратулював місцевій громаді з приводу її великого досягнення — побудови величавого громадського дому, а даючи огляд 25-річної праці УККА, вказав на його завдання в новому чвертьсторіччю. На програму бенкету склалися вступна промова інж. О. Пришляка та привітання тостмайстра інженера Клюфаса, який представив усіх гостей та промовців. Бенкет розпочався молитвою, яку провів о. декан Степан Баландюк, а закінчився відспіванням американського та українського гимнів. На мистецьку програму склався виступ співачки Галини Андреадіс, яка відспівала декілька пісень українських композиторів, та музичне тріо: Маруся Гробельська-Козак (скрипка), Юрій Цибрівський (фортепіян) і Вільєм Д'Амато (чельо), яке виконало Тріо - А - моль В. Барвінського. Приявні схвалили вислання телеграми з подякою до сенатора Дада, великого приятеля українського народу та ідеї визволення поневолених націй. На бенкеті підмічено великі заслуги раніших голів Відділу УККА Григорія Янішевського, інженера Романа Скочдополя, інж. Володимира Ґафтковича, Івана Селемана, проф. Івана Кукіля, Романа Романишина, д-ра Володимира Гудза і Степана Бойчука. Окреме признання складено мґрові Василеві Грицині, який десять років керував збіркою на УНФонд, сам виявляючи велику, неспівмірну до своїх засобів жертвенність, та теперішньому керівникові збірки дир. Євстахієві Гомотюкові. Мистецька ювілейна брошурка, зі знимками заслужених діячів УККА та короткою історією Відділу УККА доповнювала програму цього ювілейного свята невеликої, але прикладно зорганізованої та дуже жертвенної гартфордської громади.

ХОДІННЯ ПО ВСІХ-УСЮДАХ

Ще в 1957 році у селі Савинці, Тростянецького району на Вінниччині, — розповідає у своєму фейлетоні О. Маківчук („Радянська Україна" з 1 березня), — почали будувати школу, але й досі не видно тому кінця. Не будівництво, а суцільне ходіння по всіх-усюдах: за цементом, за бетоном, за механізмами, за...

Дев'ять років отак ходять і канючать...

Проф. д-р Ростислав Єндик обраний на ректора УТГІ

Мюнхен. — Ректорат Українського Технічно-Господарського Інституту в окремому комунікаті з 21-го березня інформує: Дня 19-го березня ц.р. відбулися тут річні загальні збори Професорської Ради Українського Технічно-Господарського Інституту в будинку Дому Української Науки при Ляпляєштр. 24, на яких вибрано такі керівні органи: Ректор — проф. д-р Ростислав Єндик, проректор — проф. д-р Сократ Іваницький, секретар Проф. Ради — доц. дипл. інж. Дамян Пеленський, декан аґро-ліс. ф-ту — проф. дипл. інж. Остап Бобикевич, декан економ. ф-ту — проф. дипл. інж. Свирид Довгаль, декан інж. ф-ту — проф. д-р Іван Ковальський, декан фармацевт. ф-ту — проф. д-р Ярослав Гинилевич.

Діяльність Інституту в минулому акад. році обіймала головно видавничий і публічно-викладовий сектори. Видано три томи „Наукових Записок" — економічний, технічний і українознавчий. В останніх чотирьох роках співпрацювало в „Наукових Записках" 43 автори. Крім цих періодичних випусків видано капітальний твір проф. К. Кононенка „Україна і Росія, соціяльно-економічні підстави української національної ідеї 1917-1960", ст.: 535. Започатковано „Бібліотеку українознавства", в якій вийшли вибрані вірші Максима Рильського, ст. 104. Публічних викладів відбуто 10, деякі з них спільно з громадськими організаціями. В днях 28-30. жовтня м.р. відбулася наукова конференція з 12 викладами. На загальних зборах затверджено вибір Почесних Сенаторів: Їх Ексцеленція Кир Платон Корниляк, Митр. Протоєрей Палладій Дубицький, в.о. Президента УНР в екзилі ред. Микола Лівицький, Проф. Гнат Мартинець, Проф. Степан Шах і Куратор Дому Української Науки Йоганнес Маурер.

З'їзд комуністичних ватажків у Москві

Москва. — 29-го березня почався тут 23-ій конґрес комуністичної партії, що стягнув до „червоної мекки" понад 5 тисяч партійних ватажків із цілого світу. Головну промову виголосить секретар комуністичної партії СССР Леонід Брежнєв, який накреслить лінію партії на наступні роки. Сподіваються, що у своїй промові Брежнєв згадає і Сталіна і Хрущова. В Совєтському Союзі видні намагання відбронзувати дещо Сталіна із усіх закидів, що йому приписав був Хрущов. На конґресі немає делеґації Китаю, що збойкотував московський з'їзд. Хоч і всі — поза Китаєм і про-китайськими Альбанією, Японією і Новою Зеляндією — комуністичні партії репрезентовані на комуністичному конґресі в Москві, то це не означає, що всі вони в майбутньому підтримають лінію московських ватажків. В той час, коли відбувається московський конґрес, китайський президент є на офіційних відвідинах у Пакістані.

Суди працюють в Україні

Москва. — Совєтська пресова аґенція в Москві подала в понеділок, що в Україні відбувся процес проти „коляборантів" з нацистською Німеччиною. Процес тривав 17 днів і засудив 8 осіб на смерть, а три інші на кару по 15 років важких робіт на засланні. Усім підсуднім закидали „коляборування" з німецькими окупаційними військами та участь у вбивствах. В той час, коли вже в західній Европі справи злочинів під час другої світової війни задавнюються і була пропозиція навіть їх анулювати, в Україні окупаційна влада шукає за нагодами, щоб карою смерти застрашувати населення. Як відомо на останньому з'їзді комуністичної партії України і Шелест і Корнійчук говорили про масове слухання закордонного радіо в Україні. Процеси і засуди мають перш за все на меті застрашити населення перед зв'язками із закордоном навіть по радіо. Цікаво також, що про всі процеси і засуди на Україні не звітує „самостійна українська республіка", але Москва.

ВИБРАЛИ ЦК КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ

Київ. — 23-ій з'їзд комуністичної партії України вибрав новий центральний комітет партії. До ЦК вибрали 130 осіб, між ними чотирьох письменників П. Тичину, Миколу Бажана й Олександра Корнійчука вибрали теж 75 кандидатів в члени ЦК, між ними колишнього адвоката у Львові Семена Стефаника, сина письменника Василя Стефаника. З'їзд вибрав також 45-членну ревізійну комісію як також 11-членну президію і 6-особовий секретаріят із П. Шелестом, як секретарем.

Новий президент Туреччини

Стамбул, Туреччина. — Ґенерал Севдет Сунай був заприсяжений новим президентом Туреччини після того, як його обрала на цей пост тайним голосуванням спільна сесія двох палат турецького парляменту. Він замінив президента Кемаля Ґурселя, який важко хворий. Новий президент Туреччини — це 61-річний професійний військовик, який перед тим, заки кандидувати на пост президента, мусів зректися своєї військової позиції і прийняти призначення на сенатора. Сунай ніколи не займався політикою, є людиною поміркованою. Становище президента в Туреччині більш репрезентативне.

Вистава І. Кураха в Міляно

Міляно. — Мистець Іван Курах, який постійно проживає в Цюріху, в Швайцарії, виставив в Ротонді при вулиці Бесена 12 в Міляно, в Італії, двісті картин. Вистава складається з його рисунків і малюнків з України, Італії Америки, Швайцарії та Єгипту. Вистава відкрита від 12-го до 31-го березня 1966 р. Чепурно видане запрошення італійською мовою, із світлиною мистця, звертає увагу глядача ще й рекомендацією Громади Міляно на виставу, як атракцію для туризму.

Курах побував три тижні з початком року в Єгипті, куди поїхав разом з ріднею на відпочинок. Одначе мистецькі скарби Єгипту так захопили Кураха, що замість відпочивати, він намалював чотириста рисунків і сто акварель. Повернувшись до Цюріху, він зразу взявся до праці, щоб підготовитися до своєї чергової індивідуальної вистави в Міляно.

Треба згадати, що Курах брав участь в конкурсі в Римі, де закупили в нього картину і ці гроші дали йому змогу зважитися на коштовну подорож по Єгипті.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Войовничі пацифісти

З кінцем минулого тижня в ряді американських міст, включно з Ню Йорком, Вашингтоном, Шикагом і Лос Анджелесом, відбулися вуличні демонстрації більших і менших груп так званих пацифістів проти американської участи у війні в В'єтнамі. В поодиноких випадках, зокрема в Ню Йорку і Шикаго, приходило навіть до „сутичок" між публікою і „пацифістами", які демонстрували під прапорами червоних агресорів у В'єтнамі.

Мабуть, під впливом цих демонстрацій і протидемонстрацій велика Українська Громада в Клівленді, скориставши із свого зібрання на Шевченківському Святі, схвалила відповідну резолюцію і вислала депеші до президента Джансона та своїх законодавців із підтримкою та схваленням американської політики у В'єтнамі.

Для багатьох — щоб не казати всіх — із нас ці демонстрації войовничих пацифістів не є нічим дивним і ніякою новиною. Старші з нас „брали" це в Україні, молодші бачили це в інших країнах. Для нас тільки дивно, як це можливо, щоб сьогодні, після такого страшного досвіду історії, при наявності безлічі документальних доказів большевицької збріханости, облуди і підривности, все ще є нехай тільки малі групи людей, які падають жертвою тієї самої облуди, за яку стільки людей заплатили своїм життям і стільки народів заплатили найвищу ціну, бо ціну своєї волі.

Для тих, які знають большевицькі методи, немає жадного сумніву щодо джерел і організаторів цих войовничих „пацифістичних" демонстрацій. Джерело одне — Москва, а дійсні організатори — її вислужники. Вони не мусять показуватись — вони тільки підповідають чи інспірують. Все інше вже „само робиться": завжди знайдеться наївний, мальконтент чи дурний, який в хитро підставленій диверсії бачить „велику справу", готов за неї боротись і при тому почуває себе героєм. Обставини необмеженої волі цьому сприяють, і ясно, що було б великою не тільки помилкою, але й загрозою, якби з уваги на ці підривні елементи волю якнебудь обмежувати, бож ніщо інше, як знищення волі є ціллю і комуністичної агресії у В'єтнамі і „пацифістичних" демонстрацій в Америці та в інших країнах.

Єдиним правильним засобом і заходом проти тієї комуністичної затії є виховання і освідомлення, є — правда про комунізм. З цього логічно випливає величезне завдання для всіх тих громадян, що походять із поневолених комуністами країн і знають абстку комуністичної підривности. Не тільки наша преса і не тільки наші громадські зібрання, але й кожний з нас індивідуально може в цьому відношенні дещо зробити. На праці в бюрі чи у фабриці, по школах, навіть у дорозі, в ресторані чи на сусідському подвір'ї кожний з нас може принагідно у відповідний спосіб включитися в цей великий хрестоносний похід правди про комунізм та його загрозу. Це буде справжня пацифістична акція проти тих войовничих так званих пацифістів, одні з яких свідомо, а другі в своїй наївності демонструють проти підготови миру війною у В'єтнамі та облудними гаслами миру приготовляють війну в світі.

Індіра Ганді у Вашингтоні

Свій високий пост прем'єра Індії завдячує Індіра Ганді не лише своєму родові. Дочка першого індійського прем'єра Джавагарлала Неру, який від дня проголошення незалежности вів Індію впродовж 18 років аж до своєї смерти в 1964 р., вона є символом патріотизму і незалежности державної думки, репрезентованих її батьком — найближчим співробітником провідника індійського народу Магатми Ганді. Неру продовжував політику Ганді, відкинувши аскетизм визволителя Індії і вводячи економічні та соціяльні реформи. Його політика принесла успіх: Індія з країни із колоніяльним статусом стала незалежною і навіть впливовою державою, яка, не зважаючи на економічні труднощі, здобула важливе місце в політичній панорамі Азії.

Індіра Ганді належить до тієї групи індійських жінок, які своєю працею, здібностями і освітою вийшли на верховини політичного й суспільного життя молодої держави. В Індії ще й досі не закінчились процеси повної емансипації жінки. В деяких провінціях жінка ще не має повних прав. Це відноситься головно до магометан, релігійні традиції яких втримують жінок у великій залежності від чоловіків. Середні кляси індійців, головно тих, які визнають релігію „гінду", мають велику кількість освічених жінок, що займають найвищі становища в державному, культурному і суспільному житті. Індіра Ганді ще за урядування свого батька була вже членом уряду. В кабінеті Шястрі її значення щораз зростало і, після смерти другого з черги прем'єра вільної Індії, ніхто не сумнівався, що цей відповідальний пост припаде дочці першого прем'єра.

Індіра Ганді, хоч застала вже країну підготовленою до самоврядування, з виробленою адміністрацією і плянованою політикою, стала на пості прем'єра все ще економічно невистачальної країни перед тими самими проблемами, що й її попередники. Понад 70% господарських ресурсів Індії — рільництво. Та все ж ця країна не може прохарчувати повністю свого майже півбільйонового населення. Не буде закордонної допомоги в харчах, вона втратить щонайменше 45 мільйонів людей протягом одного року внаслідок недоживлення. Друга велика проблема Індії — це національне і релігійне питання, що включає спір за Кашмір із сусіднім Пакістаном. Останні заворушення в Індії виразно насвітлюють ці дві головні проблеми Індії: боротьба за пайку хліба в провінції Калькути і боротьба „гіндуських націоналістів" проти наділення меншини сіхів правом на автономію з уживанням власної мови.

Ці проблеми будуть напевно темою розмов пані Ганді з президентом Джансоном. Хоч візита прем'єра Індії має ціллю нав'язати ближчі зв'язки з ЗДА, що погіршилися минулого року, коли під час воєнної сутички Індії з Пакістаном президент Джансон відмовився прийняти прем'єра Шастрі — сподіваються, що вона матиме й далекойдучі політичні наслідки. Саме факт, що з такою візитою приїхала жінка, може вирішити успіх. Індія належить до невтральних країн, але виявляє постійно протикитайське становище. Це може бути базою для ближчого порозуміння між ЗДА й Індією, саме в час конфлікту у В'єтнамі. Індіра Ганді заявила колись, що ті держави, у проводі яких стоять жінки, прогресують. Там, де жінки в пониженні, загрожує упадок.

ПРОТИРАКЕТНА ОБОРОНА ВИРІШУЄ ВИСЛІД ВІЙНИ

Розвиток атомової зброї осягнув такого високого рівня, що нею можна було б знищити все життя на Землі. Але кожна нова зброя змушує винахідників шукати оборони проти неї. Відомий анекдот про те, як винахідник, узявши від однієї держави великі гроші за винахід нової зброї, за якийсь час зажадав від неї ще більшої суми за винайдену ним протизброю, погрожуючи продати свій другий винахід сусідній державі.

Нові винаходи в ділянці зброєння не мають у собі нічого зі світу казки, бо вони самі немов би найдивніша казка — імперіялістична держава, яка має рішучу перевагу в атомовій зброї, може запанувати над усім світом. Але держава, яка має могутню атомову зброю і до того ще можливість успішної оборони проти неї, не мусить боятися ніякого ворога.

Як відомо, ЗДА перші сконструювали атомову бомбу і з її допомогою переможно закінчили другу світову війну. Однак, бомби, скинені на Японію в 1945-му році, в порівнянні з теперішніми водневими супербомбами, — це так, як немовлята супроти людини - велетня.

Після ЗДА випродукували атомову бомбу і в СССР. Рівночасно в обох цих великодержавах у швидкому темпі прогресувало будівництво щораз то досконаліших ракет, які можуть переносити нуклеарні бомби на тисячі миль. І тоді думка винахідників заходилася працювати над протиракетною обороною.

Дев'ять років тому в ЗДА почали працю над продукцією ракети „Зевс", яка мала б нищити далекосяжні ворожі ракети. Скептики твердили, що ця нова ракета — це тільки відміна перед тим конструйованих протилетунських ракет „Ніке", „Аякс" і „Геркулес", і вона неспроможна буде перехоплювати ворожі далекосяжні ракети, що летять із швидкістю 16,000 миль на годину. Але проведені випробування переконали тих скептиків, що „Зевс" може знищити в леті ракету, яка летить з найбільшою швидкістю.

Але ті самі випробування показали, що радарова стація не може відрізнити ворожої ракети з нуклеарною зброєю від фальшивої ракети, що має відвертати увагу оборонців від дійсної небезпеки.

Фахівці від протиракетної зброї ставлять до неї три вимоги: розрізняти фальшиві ракети від дійсних, виявляти ворожі ракети і — нищити їх.

Треба було п'ятьох років праці і соток мільйонів долярів, щоб сконструювати радар МАР (мульті - фанкшен аррей радар), який успішно виявляє на великій відстані ворожу ракету і розрізняє її від фальшивої.

Від спроможности розрізняти дійсні ворожі ракети від фальшивих в майбутній війні залежатиме життя мільйонів людей. У Департаменті Оборони обраховують, що внаслідок совєтської атаки в 1970-му році, коли ЗДА матимуть 210 мільйонів мешканців, можуть згинути 149 мільйонів осіб, якщо ЗДА не матимуть ефективної протиракетної зброї.

Коли радарова стація „побачить" ворожу ракету і ствердить, що вона є дійсна, а не фальшива, „Зевс", вилетівши тій ракеті назустріч, має знищити її у віддалі соток миль, на висоті від 50 до 200 миль і при її швидкості від 16,000 до 20,000 миль на годину.

МАР матиме дуже мало часу, щоб передати „Зевсові" наказ знищити ворога, який потребує тільки 60-ох секунд на те, щоб впасти на землю з висоти 200 миль. Тож „Зевс" має вилетіти зі свого сховища - „сильоса" з рекордовою швидкістю.

Передбачено також можливість, що якесь число ворожих ракет зможе продертися крізь заслону „Зевсів". На такий випадок другу оборонну лінію творять протиракетні ракети „Спрінти", що діють на меншій висоті, як „Зевси". Довкола великих міст, таких як Ню Йорк чи Шикаго, для успішної оборони має бути інстальовано по сто „Спрінтів", по три стації МСР (місайл сайт радар) та по одній стації МАР.

Яких же коштів вимагає така система оборони?

Один „Спрінт" коштує $700,000, один „Зевс" — $1,000,000, стація МАР — $300,000; стація МСР — $100,000. А загальна вартість протиракетної оборони становила б від 8 до 24-ох більйонів долярів, залежно від того, як широко вона була б розміщена в окремих районах країни.

Відповідальні кола ЗДА пильно слідкують за тим, що діється в цій ділянці в СССР. Кілька років тому Хрущов хвалився, що він має зброю, яка може знищити кожну американську далекосяжну ракету. Проте, з переданих на Захід вірогідних „документів Пеньковського" виходить, що ті заяви Хрущова не відповідали дійсності.

Тепер проблема протиракетної зброї знов zактуалізувалася, коли виявилося, що комуністичний Китай з успіхом продукує атомову зброю і в недалекому майбутньому матиме ракети, які зможуть її переносити на далеку відстань.

БІЛЬШЕ ПОТУ

„Скрізь і всюди увага людей прикута до визначного документа — директив партії про новий п'ятирічний плян", — захоплено пише редактор „Радянської України" у своєму часописі з 1 березня.

Що ж обіцяє Москва людям у новій п'ятирічці? Гори всього — і харчів, і одягу, і мешкань, і грошей... А все це має робитися на основі підвищення продуктивности праці. Дослівно: „Форми і системи заробітної плати мають удосконалюватися, щоб посилити їх стимулюючу ролю у зростанні продуктивности праці"...

ПАМ'ЯТІ ДМИТРА АНТОНОВИЧА

19-го лютого УВАН у ЗДА влаштувала в своєму будинку в Ню Йорку урочисту конференцію пам'яті Дмитра Антоновича, видатного вченого і діяча в різних ділянках політичного і культурного життя як на Україні, так і на еміграції. Залю засідань прикрашав акварельний портрет ученого роботи Катерини Антонович і експозиція друкованих праць його і про нього. На конференції був присутній Марко Антонович — син, що приїхав спеціяльно з Канади.

Першу доповідь виголосив проф. Борис Мартос: „Громадсько - політична діяльність Дмитра Антоновича".

Схарактеризувавши Д. Антоновича, як здібного, жвавого, ініціятивного вже з молодих літ, В. Мартос, його товариш з студентських часів, подав стисло факти з діяльности Д. Антоновича.

Вже як 16-літній гімназист, в р. 1893 Антонович виступає, як один з основоположників українського гімназіяльного гуртка в Києві, а в р. 1895 разом з Ол. Лотоцьким закладає видавничий гурток, що пізніше перетворився у видавництво „Вік".

В р. 1897 у Харкові він організовує Українську Студентську Громаду, а в рр. 1898 і 1899 з його ініціятиви відбуваються з'їзди українських студентських громад, що в той час існували в різних університетських містах.

В р. 1899 бере участь в організації концерту в пам'ять І. Котляревського, влаштованого Українською Студентською Громадою в Харкові, що нараховувала тоді тільки 12 членів; виступає з рефератами і в дискусіях, бере на себе виконання різних справ; з його ініціятиви переводиться кольпортаж українських книжок на села.

Під час студентських розрухів 1899 року він бере участь у Союзі Студентських Організацій, як делегат цього Союзу, їде на таємний Всестудентський З'їзд, де його арештують і більше як півроку тримають у тюрмі.

29 січня 1900 р., разом з М. Русовим, В. Камінським та Л. Мацієвичем, засновує в Харкові Революційну Українську Партію (РУП), а в 1901-му — Вільну Громаду РУП у Києві. Вже в р. 1900 РУП видає в Галичині і контрабандно перевозить в Україну брошури: М. Міхновського „Самостійна Україна" і Д. Антоновича „Дядько Дмитро" та „Чи є тепер панщина?"

Р. 1902 Антонович заснував місячник „Гасло", а з початку 1903 р. „Селянин", призначений для селян і відповідно редагований. Виходили вони в Чернівцях, і їх нелегально перевозили та поширювали по містах і селах Наддніпрянщини з риском попасти в Сибір на 3-5 років. Редагував ці органи і багато статтей у них написав Д. Антонович. Від січня 1904 р., замість „Гасла", почав виходити місячник „Праця"; Антонович був редактором ч. 11-12, що вийшло в січні р. 1905.

Окремі примірники „Гасла", „Селянина" й „Праці" (бібліографічна рідкість) були виставлені під час конференції. Наводячи цитати з цих органів РУП, Б. Мартос переконливо доводить, що ідеологія РУП і чільного її провідника Д. Антоновича від самого початку мала своєю основою умови життя українського народу, а не програми московських партій. Так, „Гасло" в числі 2-му за 1902 р. виставляє як ідеал вільну самостійну Україну, а в ч. 12-му цю ідею підкреслює. Приймаючи ідею соціялізму, редакційна стаття в ч. 12 за 1902 р. відносить здійснення його до „віддаленої будучности".

У ч. 2 вказується на односторонність „по - російськи ортодоксального марксизму", на хибність погляду, „що соціялістові не варто зважати на селян", що нібито селяни „у своїй істоті є силою реакційною" і т. д. Так само відмежовується „Гасло" і від партії соціялістів - революціонерів, відкидаючи стихійні бунти і окремі аграрні протести (руйнування економій, підпали) та конфлікти з урядом (вбивства урядників тощо). „Гасло" не без гордости заявляє, що „... єдина революційна українська партія висловилася за страйк, як певну форму аграрної боротьби виданням брошури: „Страйк чи бойкот". Авторство цієї статті, як і згаданої брошури, належить Д. Антоновичеві. Йому ж належить авторство і виданих за кордоном і нелегально перевезених в Україну брошур: „Дядько Дмитро", „Чи є тепер панщина", „Власна земля", „Козаччина", „Народна справа".

Не можна обминути відношення „Гасла" й „Селянина" до жидівських погромів. Гостро засуджуючи їх, вони підкреслюють ролю в них царської адміністрації.

Редагування видань РУП Антонович мусів залишити восени 1903 р., бо був заарештований і просидів у тюрмі до середини 1904 року.

Р.р. 1900-1904 — п'ять літ невсипущої праці Д. Антоновича для РУП, при якій він виявив надзвичайну рухливість, енергію, ініціятиву й жертвенність, а також великі здібності: організаційні, ораторські й публіцистичні. За цей час РУП виросла, поширила свої організації на менші міста, містечка та села, видала й поширила 20 брошур, 44 числа часописів і 10 окремих відбиток з них.

Присвятивши шість років студіям мистецтва закордоном, Антонович в 1913 р. бере участь у виданні журналу „Дзвін", а у 1914 р. — „Сяйво".

З самого початку революції 1917 р. Антонович бере діяльну участь в Українській Центральній Раді як заступник її голови; разом з тим редагує „Робітничу Газету"; він же—голова Комітету для урядження великої української маніфестації і голова на вічу на Софійській площі, член Губерніяльного Виконавчого Комітету УСДРП, редактор органу Генерального Секретаріяту Земельних Справ; виступає з рефератом на І-му Всеукраїнському Робітничому З'їзді.

Обраний гласним і заступником голови Київської Міської Думи, він бере на себе охорону національних пам'яток мистецтва й культури, а головно турботи за театри, міські школи, музеї й приватні колекції (Ханенків, Терещенків тощо), зокрема за Міську Художню Школу (директор її — Ф. Кричевський), приміщення якої якась установа хотіла реквізувати, а також за приміщення двох українських аматорських гуртків. Він також підняв питання про утворення Комісії в справах нового будівництва, щоб не допускати засмічування Києва т. зв. „комерційним модерном".

У р. 1918 В. Антонович був покликаний на пост генерального секретаря, після IV Універсалу — міністра морських справ, а пізніше — мистецтва. За гетьмана він неофіційно працює над прискоренням організації Української Академії Наук і Академії Мистецтва.

У січні 1919 р. Антонович виїхав до Італії як голова Дипломатичної Місії УНР.

Рекомендації з Києва та знання італійської мови допомогли йому зав'язати знайомства з деякими італійськими сенаторами, високими урядовцями міністерства закордонних справ та іншими впливовими особами, як, наприклад, з графом Сфорца, що пізніше був міністром закордонних справ, а також з дипломатичними представниками інших держав. Утримуванню особистих стосунків немало допомагало його докладне знання історії італійського мистецтва, а його гостинність придбала симпатії журналістів: вісім італійських часописів прихильно писали про українську справу. Опріч того місія видавала свій часопис „Ля Воче дель Україна".

Влітi 1920 р. через несприятливі обставини українська місія була зліквідована, і Д. Антонович залишив Італію. На тому закінчилась дипломатична, а разом з тим і політична діяльність цього визначного українського діяча. Після того він цілковито віддався науковій та музейній роботі.

Друга доповідь В. Міяковського присвячена була науковим працям Дмитра Антоновича та його культурно-організаційній діяльності на еміграції.

Коротко зазначивши місце, яке займав Д. Антонович в інтелектуальній династії родини Антоновичів, доповідач зупинився найдовше на роботі вченого в галузі шевченкознавства, на праці про Шевченка як маляра, що вийшла в 1937 році як XII том Варшавського видання творів Шевченка і тепер перевидана В. Денисюком. Характеризуючи тонку й проникливу аналізу мистецьких творів, доповідач зупинився докладніше на тих місцях праці Антоновича про Шевченка, які торкалися двох картин: „Селянська родина" і „Портрет кн. Кейкуатової (1847). Цей останній портрет був добре відомий Антоновичеві ще в Україні і тому, подаючи його аналізу, він яскраво відтворює в своїй пам'яті і перед читачем всю мистецьку вагу цього твору, що його проф. П. Зайцев уважав за „шедевр нашого і один із видатних творів європейського малярства першої половини XIX віку". Іншу картину, „Селянську родину" (1843) Д. Антонович не міг бачити в оригіналі, бо вона відкрита була Ф. Л. Ернстом лише в 1928 році. Д. Антонович силою своєї інтуїції на підставі двох, і то недобрих, репродукцій дає читачеві уявлення про те кольористичне багатство, яке має цей образ. Репродукція цього образу за його словами справляє враження... справді яскравого, майже імпресіоністичного образу.

Друга частина цієї доповіді була присвячена працям Антоновича в галузі історії малярства, що було його безсумнівним фахом ще з часу студентських студій, історії театру — улюбленій галузі мистецтва з юнацьких років. Тут Антонович дав неперевершений досі твір „300 років українського театру".

Нарешті доповідач відзначає заслуги Дмитра Антоновича в галузі культурного будівництва — ще з 1918 року, з часів створення Української Академії Наук і Академії Мистецтв. Він брав участь у створенні Українського Вільного Університету, де якийсь час був ректором, Історично-Філологічного Товариства в Празі, де був незмінним головою. Він створив в 1925 р. Музей Визвольної боротьби України і в 1923 р. Студію пластичних мистецтв. Його перу належить багато стюдів з історії малярства і театру. **М. М.**

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПРО „ПРАДІДА ІЛІЮ"

Дуже радо читаю і багато вже прочитала різних споминів та хронік. З великою цікавістю зачала читати і родинну хроніку „Прадід Ілія".

Багато є на світі чудаків, але я не уявляла собі, що чудацтво може серед нашого народу дійти аж до такої міри, як це виходить у цій хроніці. Щоб батько, а ще й священик бив свою доньку гарапником, я такого ще не чула. А вже сором і досада бере, як він, силуючи другу свою доньку вийти заміж, збив її до півсмерти і залишив у темній коморі. Ще як це була б фантазія, а то пише правнука про свого діда, тож мусить бути правда.

Зробилося мені моторошно, що в нас були такі священики, які, замість старатися про спасіння душ своїх вірних, отаке вчиняли.

Я пригадала собі ілюстрацію в однім англійськім часописі (комікс), як із печери втікає молода жінка в звірячій шкірі, а за нею біжить чоловік з величезною мачугою в руці. На другому образку той чоловік волочить жінку за волосся по землі. Я подумала собі, що колись були ще жорстокіші чоловіки, як „прадід Ілія". Алеж то були... печерні люди...

В. Трачук

Торонто

Ольга Приходько

ПРАДІД ІЛІЯ

Родинна хроніка з життя подільського духівництва минулого століття

(15)

Але сталося під час тієї подорожі те, що мало статися, те, чого хотіла доля.

У Києві Юльця тяжко захворіла на тиф. Стурбована дідичка мусіла умістити дівчину в лікарні. І в цій сумній події Юльця знайшла своє щастя. Молодий лікар, що її лікував, вражений її красою, закохався в неї, а коли вона одужала, одружився з нею. Вийшло так, що Юльця вже більше до Савинець не повернулась, а згодом, обжившися трохи в Києві, забрала до себе і своїх старших сестер, що були в Савинцях.

„МАРИНДОХА"

Тепер савинецька парафія цілком спорожніла, і старий прадід залишився самотою.

Отець Ілія, що звик ціле життя мати коло себе повен дім дівчат, що звик до дбайливої опіки предоброї дружини, не міг собі дати ради. Спроваджували йому одну за одною кілька господинь, але хіба з такою вдачею, яка була у прадіда, можна було і при найліпшому бажанні видержати? Усе було не так, усім був незадоволений, ґдирав, гримав, лютився.

Аж ось знайшлася одна облесна баба, дуже хитра і безсовісна.

Підлещувалася до старого, переконуючи його, що всі проти нього змовилися, що всі його обкрадають, що то тільки вона за нього дбає з щирого серця та жалує його, що так залишився самотою на старість. Казала, що не братиме від нього жадної платні, бо так його шанує та любить, що готова до смерти йому служити. А тим часом крала, де що бачила.

Прабабуня Ірина залишила по собі повні комори всякого добра: полотна, білизни, килимів, різної одежі; хустки, коралі, кожухи, подушки, перини, посуд і безліч всякого іншого домашнього скарбу. Всяких продуктів та засобів також було повно.

Але „марияндоха" потрапила влізти в таке довір'я у прадіда, що забрала у нього ключі і виносила з дому все, що хотіла.

Коли хтось із сторонніх звертав увагу отця Ілії, що та потвора оббирає його, він не вірив, бо вона переконала старого, що всі змовилися проти нього і проти неї. Навіть коли приїздив хтось із рідних і обурювався таким нахабним злодійством, і тоді хитрій бабі вдавалося всіх обговорити та очорнити.

— Причарувала! — дивувалися на селі.

— Нечистий попутав на старості літ, — казали сусідні попи.

А коли прадід помер і дочки та рідня з'їхалися на похорон, то знайшли старого Ілію на голому тапчані, навіть подушку з-під голови витягла проклята баба і зникла без сліду.

СЯНЯ

По смерті батька Сяня з чоловіком перенеслися на савинецьку парафію. Але хоч якою доброю господинею була Сяня, не вдалося їй повернути парафію до благобуту. Правда, спричинилося до того багато різних обставин, незалежних від Сяні.

Були це часи, коли хиталися в краю всі підвалини февдальних форм господарства.

Знесення кріпацтва не принесло благобуту на село. Зубожілі дідичі розпродували землю з тяжкою бідою будь-кому. Не було купців на землю. Найчастіше це були крамарі, шинкарі, підрядчики, бо тільки вони мали тоді вільну готівку. В більшості купували вони ту землю за безцінь, і то не дуже охоче, бо не потребували ту землю для себе, щоб осісти на ній, обробляти її, культивувати. Ні. Вони купували ту землю з тим, щоб на тому заробити, хотіли видерти з тої землі, що дасться, а сама вона була для них чужа і нецікава. Були це спекулянти. Вони вирубували ліси та пишні парки на дрова, випродували расову худобу на заріз, вивозили з панських будинків усе, що можна було продати. А що тучні панські лани заростали бур'янами, що гарні ставки замулювало багно, і вони висихали, що панські палати нищились та руйнувались, то їх не боліло.

Багато селян-невільників, що звикли до примусової праці на панщині, зрозуміли волю так, що тепер уже не треба працювати. Але скоро переконалися, що, так-сяк працюючи на своєму малому клаптику землі, не можна прогодуватись, отже мусіли іти на заробітки або в найми. Працьовитіші та заможніші якось обертались, але загально всі села зубожіли, тож коли люди збідніли, збідніли й парафії.

Так було і в Савинцях.

Багато хат у селі стояло пусткою. Панська палата обдерта, облуплена, з побиваними вікнами, як з сліпими очима. Парк вирубали, паркан порозбирали, якісь худі свині риються попід парадним ґанком з порозбиваною кольоровою мозаїкою. Німфи та фавни, покалічені й пооббивані, валяються в бур'янах. Затишна альтанка над ставком напівзавалена порубаними вербами, а на місці ставка залишилась багниста калюжа. Сумно глянути в той бік. Повна руїна.

Але Сяня на то не вважала і не журилася чужою бідою, бо мала своєї більше, ніж досить. Чоловік — пияк та безсоромний бабій. Над головою стало висіть кілька ганебних судових процесів, а п'явиці-хабарники з суду тягнуть довгими роками тяжкі хабарі.

Дві донечки 15-17 літ майже одночасно померли від пошести сипняка. Старша з них вже була заручена. Єдиний син опинився перед судом за велику розтрату.

(Далі буде)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ВІСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА

20-го листопада 1965 р. відбулася в Ню Йорку сесія Головної Ради НТШ, що об'єднує Наукові Товариства ім. Шевченка в Австралії, Европі, Канаді і ЗДА, під головуванням президента Г. Р. проф. д-ра Романа Смаль - Стоцького, з участю представників всіх НТШ Від НТШ в ЗДА взяли участь: проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, проф. др М. Стахів, проф. д-р М. Зайцев, проф. д-р В. Стецюк, ред. І. Кедрин - Рудницький, і д-р Л. Луців. Від НТШ в Канаді були присутні: генеральний секретар Г. Р. проф. д-р Є. Вертипорох і інж. В. Іванис. НТШ в Европі репрезентували: редактор Б. Кравців і проф. д-р Ю. Старосольський, НТШ в Австралії — проф. д-р Е. Жарський.

На початку засідання генеральний секретар Г. Р. проф. Вертипорох вручив в супроводі д-ра М. Стахова, проф. Смаль - Стоцькому медалю - відзнаку ім. Т. Шевченка, за його заслуги як довголітнього президента Комітету Пам'ятника Шевченкові.

Генераль. секретар проф. Вертипорох склав вичерпний звіт з діяльности Головної Ради та зреферував при тому справу іменування Кардинала Иосифа Сліпого — почесним членом Т-ва і справу затвердження нових дійсних членів, членів - кореспондентів і звичайних членів. Проф. Вертипорох поінформував присутніх про появу 79-го тому „Хроніки" НТШ та зазначив, що том 80-ий „Хроніки" за роки 1964-65 появиться в цьому році. Головна Рада видала також обіжник в справі урочистого відзначення сторіччя НТШ.

З черги Головна Рада устійнила спосіб вибору почесних членів Т-ва та надавання заслуженим членам - сеньйорам НТШ — почесних грамот. Устійнено також процедуру іменування дійсних членів і членів-кореспондентів Т-ва, та обговорено справи видань НТШ, зокрема англомовної Енциклопедії Українознавства НТШ.

Загальна діяльність НТШ в ЗДА.

Управа НТШ відбула, у звітовому періоді поруч засідань Президії три свої засідання, на яких обговорено і вирішено справи, що про них буде мова нижче.

Наукові конференції і доповіді.

У звітовому періоді влаштовано Пленарні конференції:

6. листопада 1965 відбулася конференція, присвячена розвиткові української культури на Рідних Землях — з доповідями: проф. Р. Смаль - Стоцького „Стан української культури на Рідних Землях", проф. М. Стахова „Суспільна істота сучасної совєтської державности в Україні", проф. В. Чапленка „Сучасна мовна політика більшовиків в Україні", ред. Б. Кравцева „Фальшування української літератури в Совєтах", професора А. Малюци „Стан мистецтва в УРСР сьогодні", д-ра Ф. Мелешка „Творчість письменників-глодосян", о. д-ра М. Соловія „Переслідування української церкви в Совєтах", ред. В. Давиденка „Проблеми злиття націй в Совєтському Союзі", мгр І. Пеленської „Українська молодь в УРСР сьогодні", і проф. М. Чировського „Економічне поневолення України під Совєтами". На закінчення схвалено відповідні резолюції.

5-го лютого 1965 виголосив б. лектор Колюмбійського університету п. Дж. Даміян доповідь н. т. „Політична філософія суперечностей у большевиків". 26. листопада 1965 д-р В. Шандор виголосив доповідь н. т. „Правно - політичний розвиток Карпатської України після другої світової війни", 12-го лютого 1966 д-р О. Домбровський доповідав на тему „До історії раннього християнства в античній Україні".

В рямцях Українського Військово - Історичного Інституту — проф. д-р Я. Зозуля виголосив 25-го вересня 1965 доповідь н. т. „Дмитро Вітовський в Україні".

Філологіч Секція влаштувала такі доповіді:

4 і 11-го грудня 1965 проф. д-р В. Безушко доповідав н. т. „Шевченківська ювілейна література".

19 лютого 1966 вшановано сторіччя народин Володимира Самійленка науковою конференцією, з доповідями ред. В. Вергана „Творчий шлях В. Самійленка" і проф. д-ра В. Лева „В. Самійленко як перекладач із чужих мов".

26-го лютого проф. П. Савчук доповідав н. т. „Питання історичного розвитку українського письма і правопису".

Мовознавча Комісія улаштувала дві доповіді професора д-ра П. Ковалева, а саме 16-го жовтня 1965 на тему „Українська мова в радіомовленні" і 23. жовтня 1965 — на тему „Теорії виникнення націй і національних мов". Крім того 27-го листопада 1965 проф. І. Губаржевський виголосив доповідь „Українська загально - технічна термінологія і боротьба навколо неї."

Термінологічна Комісія НТШ влаштувала в рямцях Українського Термінологічного Центру 29-го і 30-го січня 1966 виставку українських і чужих словників і термінологічних матеріялів, з доповідями проф. д-ра В. Лева „Термінологічні проблеми у виданнях НТШ" і інж. А. Вовка „Синоніми в українській термінології". Вичерпні пояснення виставки дав інж. М. Пежанський.

Комісія Регіональних Дослідів і Публікацій влаштувала, разом з Радою Регіональних Комітетів, конференцію з доповідями проф. д-ра В. Лева „Проблеми регіоналістики та регіональних публікацій", проф. д-ра М. Соневицького „Регіональні видання в УРСР" і ред. І. Дурбака „Наша преса і регіональні збірники".

Український Термінологічний Центр

З ініціятиви координаційної комісії українських професійних товариств створено Український Термінологічний Центр, до якого управи ввійшли: ред. В. Давиденко — голова, інж. А. Вовк — заст. голови, інж. З. Глов'як — секретар, інженер В. Мисак — скарбник, мгр А. Кобринська — бібліотекар і інж. М. Пежанський — архівар. Представниками НТШ в Управі є проф. д-р В. Лев і д-р О. Соколишин, представником УВАН — проф. Н. Осадча-Яната. Метою Центру є досліджувати стан української термінології, видавати словники і термінологічні праці, провадити архів і бібліотеку та організувати конференції в цих справах. Український Термінологічний Центр видав перше число „Бюлетеню".

Осередок НТШ у Вашинґтоні

У звітовому періоді влаштовано такі доповіді: 12-го листопада 1965 — проф. д-ра П. Ковалева „Теорії виникнення націй і національних мов", 3-го грудня 1965 — доповідь д-ра інж. М. Яримовича „Орбітна лябораторія з людською залогою", 26-го січня 1966 — доповідь о. проф. д-ра М. Войнара „Декрет Другого Ватиканського Собору про Східні Церкви", 11-го лютого 1966 — доповідь д-ра інж. В. Наконечного „Водні судна" і 26-го лютого 1966 — д-ра Є. Гіля „Модерне шарлятанство в медицині".

МИСТЕЦЬ МОЛОДОЖАНИН ГОЛОВОЮ ВІДДІЛУ УВАН

Вінніпеґ. — Головою відділу УВАН по мистецькій клясі обрано мистця Лева Молодожанина, автора пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Володимир Мінкович здобув докторат

Все частіше зустрічаються нам імена молодих українських професіоналістів на відповідальних посадах, у дослідчих лябораторіях, в університетах ЗДА. Одним праця абсорбувала весь час, інші можуть приділити трохи часу і уваги громадському життю. Д-р Володимир Мінкович зумів поєднати все: науку, професійне заняття та одночасно бути активним у громадському та мистецькому житті українців, скрізь маючи помітні осяги.

Д-р Володимир Мінкович

Народжений у Західній Україні, в селі Лихобора біля Турки в родині Анни і Олександра Мінковичів, під час війни з батьками і сестрою Люсею виїхав до Німеччини, а від 1949 р. перебуває в Міннеаполісі.

Дуже добрий учень української школи, так само був одним з найкращих учнів гайскулу, закінчивши 1954 р. середню освіту як „салютаторіян" (другий із 357 випускників). За успіхи в навчанні одержав під час студій в університеті чотири стипендії та з відзначенням скінчив механічно - інженерний відділ Міннесотського Університету в 1958 році із ступенем бакалавра наук. Ступінь маґістра одержав 1961 р., а 1965 року захистив докторат філософії. Спеціяльність — механічна інженерія та математика. Ще минулого року одержав запрошення від Іллинойського Університету в Шикаґо на посаду асистент - професора в інженерному департаменті, до якої приступає в березні 1966 р.

Під час докторських студій він викладав у Механічному Відділі Міннесотського Університету (передача тепла і термодинаміка) та рівночасно вів досліди в цій галузі. Крім докторської праці („Теорія конденсації пари") написав 16 досліджень, які були надруковані в технічних журналах Америки та інших країн.

За високі осяги в науці був запрошений у члени почесних організацій „Пай Тай Сіґма" та „Сіґма Ксай".

Ще змалку активний пластун, Володимир (Дзюньо) Мінкович належить до куреня „Лісових Чортів". 1965 року на Сьомому Пластовому Крайовому З'їзді в Рочестері Н. Й., за віддану працю в Пласті і для Пласту він одержав перше старшопластунське відзначення св. Юрія в бронзі (таких було видано лише два). Тепер він — голова Пласту у Міннеаполіс - Ст. Пол (Міннесота) та заступник голови Хору „Дніпро", а також активний член уряду Української Кат. Парафії св. Константина.

Роки науки і праці не перешкодили Дзюньові в праці громадській. З дитинства виступав на академіях і різних імпрезах із деклямаціями, в інсценізаціях, у хорі, в танцювальних гуртках, у більших виставах, виступав з рефератами.

В студентські роки Володимир Мінкович був головою Студентського Клюбу та головою танцювальних гуртків „Черемош" і „Верховина". По скінченні студій заступав дорадника українських студентів при Університеті Міннесота.

Про товариського, енерґійного науковця - професіоналіста д-ра Володимира Мінковича можна сказати словами української приказки: „З молодих та ранній", і побажати йому дальших осягів у науці і в житті.

О. В-на

Філядельфія в поклоні Шевченкові

Філядельфія. — У великій залі середньої школи імені Френкліна відбулась в суботу, 19-го березня святочна академія для вшанування 152-их роковин від народження Тараса Шевченка. Після відспівання Шевченкового „Заповіту" чоловічим хором „Трембіта" під управою Івана Задорожного промову виголосив д-р Петро Стерчо, який вказав на політичну вартість поезії нашого Кобзаря. Артистка Віра Левицька відрецитувала уривки поеми „Неофіти". Віольончеліст Доріян Рудницький відограв „Ададжо" Льокастеллі, „Канцону" А. Рудницького й „Аллеґро апасіонато" Сен-Санса. Оперова солістка Тамара Лихолай чудово відспівала: Три шляхи, муз. Я. Степового, Якби мені мамо намисто і Садок вишневий, муз. М. Лисенка та Утоптала стежечку, муз. Я. Степового. Далі хор відспівав „Стає хмара", муз. Я. Степового, та „Садок вишневий", муз. А. Гнатишина (солістами були: Зенон Чорнобіль і д-р Б. Сілецький) та вкінці: „Грай кобзарю" муз. Г. Китастого. До всіх виступів акомпаніювала на фортепіяні проф. Лідія Бульба. В суботу, 19-го березня віддала шану Кобзареві шкільна молодь. Школа Українознавства Рідної Школи влаштувала у шкільній авдиторії Концерт, в якому слово про Поета виголосив проф. д-р Петро Ісаїв. Шкільна молодь за клясами рецитувала твори нашого Генія, та й виконала інсценізацію романтичної поеми „Гамалія". Прегарно деклямувала віршовану біографію Шевченка 6-річна Наталка Ковалишин.

Літературний вечір в Нюарку

Нюарк. — Літературний вечір із музичною програмою влаштували Відділи ОДВУ й УЗХ в Нюарку в залі школи парафії св. Івана в суботу, 19-го лютого для придбання фондів на Літератур. Допомоговий Фонд Об'єднання Українських Письменників „Слово". Вечір відкрив голова Відділу ОДВУ Ярослав Гайвас, заявляючи, що громадянство повинно більше цікавитись справами культури і культурних діячів і допомогти їм придбати допомоговий літературний фонд. Програму вечора започаткував режисер Йосип Гірняк, який накреслив сильвету молодого рано померлого поета Василя Симоненка і по мистецьки відчитав деякі його нариси і поезії, як також нагробну промову, що її виголосив був над могилою поета інший молодий поет в Україні. В дальшій програмі виступили Петро Голубенко, який прочитав уривки епопеї „Еміґраційна Енеїда", Микола Понеділок, що з притаманною йому експресією рецитував нарис „Журо, моя журо", і Іван Керницький, який відчитав дві гуморески, одну з еміґраційного побуту, а другу з під-совєтського, колгоспного. Програму вів Остап Тарнавський, який відчитав також декілька своїх іронічних віршів. Виступи письменників збагатила музична програма у виконанні наших славних бандуристів Левицького і Юркевича, які відспівали при бандурах чотири народні пісні. На закінченя вечора голова місцевого Відділу УЗХ Марія Юркевич подякувала виконавцям програми і численній публіці, що допомогли поповнити літературний допомоговий фонд „Слова".

Шикаґо, Ілл.

УСПІШНИЙ КОНЦЕРТ СУМА

Осередок СУМА ім. М. Павлушкова в Шикаґо зарепрезентувався перед ширшим громадянством показом успіхів самодіяльних гуртків. 12 лютого його театральний гурток зібрав лаври успіху за виставу „Безталанної" Ів. Тобілевича, 20-го лютого 1966 мали ми честь спостерігати попис сумівської духової оркестри під батутою М. Голіяна та сумівського хору „Промінь" під диригентурою о. Ст. Позняка.

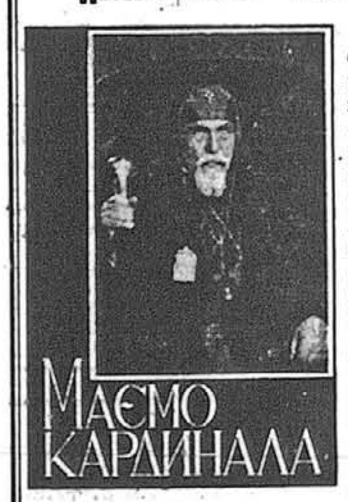
Заповідачкою програми була сумівка-красуня О. Дацьківна. Її постава, стилево витриманий український одяг, тембр голосу, дикція і гарна мова викликали присмне враження і, так би мовити, прикрашували „першу сторінку" програми. Вона коротко і ядерно пригадала ціль і значення виховної чинности СУМА та, як спосіб здійснення тих завдань представила сумівську оркестру і хор з їх керівниками. Перед кожною точкою, крім назви, вона подавала в кількох словах і характеристику автора твору.

Оркестра в сумівських уніформах музикантів почала концерт вправно відіграним маршем, а далі такі раним маршем, а далі відіувертюра Франка фон Суппрала: „Поет і селянин" — Антона Дворжака, „Аврора" — увертюра П. Тодора, „Гопак" із „Сорочинського Ярмарку" Мусорґського в арранжеровці Мерле Ісаака, „На Перському ринку" Альберта Кетелбея і „Шукачі перлів" — увертюра Жоржа Бізета. Коли прийняти на увагу, що молодий дириґент перебрав оркестру не так давно і дав їй новий для неї репертуар, то не можна відмовити признання за опанування того репертуару і дириґентові за його здібності. Критичні заваги і здивовання були ті, що в програму концерту не ввійшли жадні твори українських композиторів.

Хор з'явився на сцені в різноманітних, привабливих українських убраннях і цим виглядом чарував глядачів, які зустріли цей співочий ансамбль бурею радісних овацій. Дуже гарно проспівали коляду К. Стеценка — „А воскликнули янголи" і його ж „Рождество Христове". А несподіваною новиною було вдале виконання „Вечерниць" Ніщинського. При тому гарно пописались солісти Клюковська, Г. Карасейчук і М. Борняк.

Присмно вражало на концерті те, що і оркестра і хор репрезентувались великим числом учасників. Це вказує на заінтересовання рідним мистецтвом з боку молоді і на свідомий вплив батьків. То ж влучно сказав представник управи СУМА О. Баґрій при закінченні концерту, дякуючи присутнім, що вщерть заповнили залю, що наша молодь буде така і там, де і які будуть її батьки.

Антін Кущинський

Повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, ЩО В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

БЛ. П.

Ірени з Паламарчуків ПИЗЮР

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ І ПАНАХИДИ

в суботу, 2-го КВІТНЯ 1966 р. о год. 8-ій ранку
в церкві Успення Пресвятої Богородиці
в місті St. Louis, Missouri
і в середу, 6-го КВІТНЯ 1966 р. о год. 7:30 ранку
в церкві св. Івана Хрестителя
в місті Newark, N.J.

ЕВГЕН ПИЗЮР — муж
МАКСИМ — син
ОМЕЛЯН і МИХАЙЛО ЦЯПКИ — тета і вуйко
з дітьми: ОРЕСТ з дружиною ЛІДІЄЮ та
УЛЯНА з мужем БОРИСОМ ГЛИНСЬКИМ

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. АННИ ПЕКАР

складаємо 10.00 долярів
на Український Католицький Університет в Римі.

А. і М. СВАРИЧЕВСЬКІ
Б. і Х. ПОДОЛЮКИ

Замість квітів на могилу нашого Дорогого Приятеля

бл. п. інж. МИХАЙЛА КУНІНСЬКОГО

складають 25.00 долярів
на Український Університет в Римі.

Д-р Роман і Галя СОСЕНКИ

Замість квітів на могилу

бл. п. проф. ВАСИЛЯ БЕЗКОРОВАЙНОГО

складаємо 15.00 долярів
на Український Університет в Римі.

Стефанія і Витолд БОДНАРІ
Ольга ЗАЯЧКІВСЬКА
Василь МИКИТЮК

Замість квітів на могилу

бл. п. ОЛЕКСАНДРА ТАРАСА РИЦАРА

складаємо 15.00 долярів
на Український Університет в Римі.

Стефанія і Витолд БОДНАРІ
Ольга ЗАЯЧКІВСЬКА
Василь МИКИТЮК

Дня 18-го березня 1966 року, у місті Вінніпеґу, Канада
відійшла у Вічність

сл. п. ТЕТЯНА КОШИЦЬ

дружина славного дириґента і композитора,
сл. п. Олександра Кошиця,
про що з великим смутком повідомляють
старі друзі

ПЕТРО і ЛІДІЯ ОРДИНСЬКІ

ДВА ЗУДАРИ. В Міннеаполісі, Міннесота, зудар зими з весною засипав досить грубою верствою снігу вулиці міста, утруднюючи вуличний рух. Його ще більше утруднив другий зудар — двох автомобілів.

Совєтські студенти в Сиракюзькому університеті

Кілька сотень закордонних студентів поглиблює своє знання в Сиракюзькому Університеті. Вони зорганізовані в інтернаціональній Студентській Організації. В останньому академічному році Москва прислала на журналістичний факультет двох своїх „експертів". Вони скоро включились в життя інтернаціональної громади.

Українська студент. громада не цікавилась ними, аж поки вони не зацікавились нами.

В перший тиждень березня Інтернаціональна Організація Студентів підготовляла велику культурну виставку. Студенти кільканадцяти держав зголосились репрезентувати свої країни. Наша Студентська Громада ім. Луки Мишуги хотіла, як щороку, репрезентувати Україну, а російські студенти — Совєтський Союз. Довідавшись про наш плян, вони склали керівникові програми д-рові Джей Лі, — студентові з Кореї, протест проти репрезентування нами України. Коли це не вдалось, вони попросили на авдієнцію представників нашої громади, яких намагались переконати, що не маємо права заступати тут Україну, бо це ж вони репрезентують її як складову частину Совєтського Союзу.

„Ви ж, мовляв, України не знаєте, ви тут виросли або малі приїхали, ви ж американські громадяни," і т. п.

У виставці взяла участь окремо Україна і окремо Совєтський Союз. Відвідувачів було багато. Наша виставка була вдала, а наші противники заліпили пів стіни типовими для їхньої системи стінними газетками із світлинами „радісного життя" у своїй імперії, а на столах порозкладали англомовні брошурки про „щастя" комунізму. Не зважаючи на нас, вони репрезентували також Україну (уявіть собі) — одним альбомом народного мистецтва.

Враження було велике. Чужинці питали то совєтських студентів, то нас про Україну, її долю, знайомились з експонатами виставки, дискутували. Деякі доражували совєтчикам звільнити Україну — колонію із російської „опіки". На питання чужинців відносно української виставки, совєтські студенти, не знаючи, що відповісти, показували на нас, як на тих „що люблять Гітлера".

Опісля інтернаціональний студент. бюлетень „Нюзвік" помістив довгий репортаж про виставку пера редактора, чорного студента з Етіопії. Він назвав українську виставку великим непорозумінням, що служить пропаґанді. (?).

Керівник імпрези д-р Джей Лі, у своєму листі до Секретаріяту Інтернац. Студентської Організації гостро засудив цю наклепницьку статтю та заявив, що саме її автор служить совєтській пропаґанді. Цей лист підписали кільканадцять різнонаціональних студентів.

Вневдовзі після цього згаданий студент з Етіопії кандидував на президента організації. Його підтримували „товариші" та інші прихильники. Українська громада активно підтримала кандидатуру панни В. Балюют із Філіппін і тим причинилася до її перемоги, відсунувши всяких поплентачів Совєтського Союзу від керми.

Досвід показує, що саме праця наших громад на інтернаціональному полі забезпечує нам найкращий успіх, а байдужість і пасивність наших громад дає нагоду активному ворогові добиватись успіхів в поборюванні таки нас самих.

Отже, друзі студенти, будьмо ж чуйні в цьому році на полі бою за правду про Україну.

М. Дубровський

КНИЖКА ПРО СОВЄТСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ ЕСПАНСЬКОЮ МОВОЮ

Буенос Айрес. — Тут у видавництві „Індіce", друкарня „Поліграфіка Арґентіна" вийшла в еспанській мові книжка „Ля література совєтіка", переклад з англійської мови.

Цю книжку приготував Інститут Совєтознавчих Студій у Мюнхені. Книжка містить в собі праці різних авторів, які обговорюють совєтську літературу від смерти Сталіна дотепер, аналізуючи літературу в російській мові і літератури різних підсовєтських країн, як України, Вірменії і Туркестану.

Книжка подає про гостру політичну контролю в літературі совєтським урядом, про деякі щасливі ухилення від тієї контролі (Пастернак, Євтушенко та ін.). Багато написано про русифікацію літератури поширювану рік за роком у великім маштабі в початкових і середніх школах, інститутах, університетах у у всіх національних підсовєтських республіках. Москва гальмує особливо льокальний патріотизм поодиноких країн червоної імперії.

„КРИЛАТИЙ ЛЕВ" НА ЛУГАНЩИНІ

Якось учні школи села Лисогорівки (Луганщина) проходили глибоким яром і серед каміння виявили... „крилатого лева". Його фігура відлита з бронзи. Цар звірів — у напруженій позі з розправленими крилами. Гордовито піднята голова повернута на ліво. Могутню праву лапу звір тримає на поставленій руба перед ним книзі. Сторінки книги розкриті, на них помітно літери латинської абетки.

Звідки потрапив цей лев в Україну? Є припущення, що його покладено у старовинне поховання, яке, певно, розмила вода. Відомо, що у XIII столітті в Криму були поселення італійців. Можливо хтось із тих мешканців і привіз цей виріб з Італії. (З „Радянської України", 1 березня).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 2-го КВІТНЯ 1966 р.

ЕДМОНТОН, Алберта, Канада. Річні загальні збори 503 Пластового Відділу УНСоюзу о год. 7:30 веч. в залі УНО, 10629 — 98 Ст. Просимо членів прибути на збори. — Є. Штендера, гол., Гр. Йопик, касир.

НЕДІЛЯ, 3-го КВІТНЯ 1966 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ. — 367 Відд. тиждень скоріше як звичайно, в год. 1:30 по пол. в приміщенні Укр.-Америк. Клюбу. — Ю. Кушнір, гол., Т. Песко, кас., В. Попович, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. перенесено з 10 квітня на 3 квітня, тому що в цю неділю припадає Великдень. Збори відбудуться як звичайно о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 3161 East 93rd St. — Управа.

AMBRIDGE, Pa. Місячні збори Б-ва св. Николая — 276 Відд. о год. 2 по пол. Проситься членство прийти, бо є важні справи до полагодження. — Ст. Іваницький, секр.

Розшуки

Пошукує МИХАЙЛА ВАСКА, який правд. живе в Канаді, родом з с. Поздяч, пов. Перемишль, Зах. Україна, син Миколая і Катерини. Хто знав би про нього або він сам, прошу писати до його тети на адресу:
MARIA BUNDA
691 Union Avenue
Lyndhurst, N.J., U.S.A.
Канадійські газети проситься передрукувати.

Пошукую у важливій справі, свою Хресну Маму, магістра фармації ВП. П.
ДОРУ КУЗЬМОВИЧ
(дружина магістра Модеста Кузьмовича), яка держала мене до хресту у Відні, в церкві св. Варвари дня 17 травня 1947 року. П-ва Кузьмовичі, після війни виїхали з ріднею з Відня, на американський континент, а можливо що до країн полудневої Америки. Проситься, яким є відоме місце перебування П-ва Кузьмовичів, переслати на адресу: Христина Ляриса КУШНІР, дочка Володимира і Ольги з Геваків Кушнір —
Miss Christine KUSHNIR
29 East Bend Avenue South
Hamilton, Ontario, Canada
LI 4-0953
Українську пресу латинської Америки, проситься про передрук цього оголошення.

Справа української книжки в американських бібліотеках

У зв'язку з розбудовою публічних, університетських і спеціяльних бібліотек у Канаді та ЗДА виринає проблема української книжки та її читачів у цих книгозбірнях.

Досі широкі кола громадянства виявили деяке зацікавлення українською книжкою в цих бібліотеках і вкількох місцевостях (Ню Йорк, Вінніпеґ) створено окремі відділи української літератури в бібліотеках. На жаль користування цими відділами слабше, як повинно бути. Деякі ж бібліотеки не поповнюють існуючих книгозборів україніки, бо нібито немає зацікавлення ними.

Виринає потреба посиленого інтересу до української книжки в публічних бібліотеках. У зв'язку з цим управа Вінніпезької Групи Об'єднання Українських Письменників „Слово" звертається до читачів з закликом:

1) Відвідувати частіше місцеві бібліотеки й позичати якнайбільше українських книжок.

2) Вимагати поповнення існуючих українських відділів новими книжками українських письменників.

3) Популяризувати бібліотечну справу в родинах, школах, установах, організаціях і тим допомогти українським письменникам у бутї їхніх творів.

Управа Вінніпезької Групи „Слово"

ТАРЗАН, ч. 5 598. Змова Луміса...

Пізніше, коли всі інші спали, Білл Луміс замишляв нову змову. Він тихенько збудив головного носія-тубільця...

Та хвилював його казками про поділ багатства — „батька діамантів".

А після того він поліз до мішка, в якому спав, щоб вичікувати ранку... І щоб здійснити свій хитрий плян!